

Dér István kiállítása

A szegedi festőművész, Dér István ötvenéves; az alkalmából a Móra Ferenc Múzeum Képtárában nyílik az eddigi életműből válogató, „Visszatekintés” című tárlata ma, pénteken délután 4 órakor. Megnyitót mond Szuromi Pál művészeti író.

A kiállítás katalógusából idézzük a festőművész szavait: „Életünkben egyre kevesebb az egyértelműség, mind gyakoribb a kételkedés, a kérdésekre adott válaszok átmenetisége. Ezek figyelmen kívül hagyása vagy naivitás vagy nagyképűség. Belőlem valahol számon kórusaink nemzetközi sikereit? De akár csak azt kérdezném meg, hol található Szeged zeneiskolája, vajon mi lenne a válasz? Attól tartok, alig tudnák többen az intézmény helyét, mint az az 1200 növendék, aki odajár. Róluk, s az alsófokú zeneoktatásról beszélgettünk Stanics Bélával, a Liszt Ferenc zeneiskola igazgatójával.

kor, környezetem, kapcsolataim, saját fejlődésem.

Pályám első másfél évtizedében úgy éreztem, biztos vagyok a dolgomban. Ennek oka lehet az élet természetessége, a fiatalság felhajtóereje, képeim sikeres fogadtatása. Az elmúlt tíz év után erősödik bennem a vágy: szeretnék gyerek lenni, de ez ötvenéves koromban már nem áll jól, a bohémság is megoldás lehetne, csak, én már eldobáltam a bohócruhákat. De belső lázadásaimat nem tudom és nem is akarom csillapítani. Erősödik bennem a rend iránti igény, az igazi értékek méltósága. Mind többet foglalkoztat a minőség kérdése, az hogy mit vállalhatok, tarthatok meg múltam-

ból, mit kell megőriznem. A világ szédülései dimenzióiból csak azt lehet és érdemes magunkba szívni, amit emberileg és művészeileg vállalhatunk. Tiszta és jóízű barátság, eredendő természeti lét és a tudatos, intellektuális élet ötvözeté lendíthet túl a nehézségeken. Egyre biztosabb vagyok abban, hogy a természet és az emberközpontú művészet maradandó érték.

Juhász Gyula versei, Kaszák öregkori gyönyörű tájértelmezései erősítik bennem azt a hitet, hogy ha a táj, a természet lelkét megérintem, egyszerre az embert is. Mint ahogy csuklónkon az érverésben sohasem a szívet, csak annak hatását tapintjuk.”

Született: 1971-ben

Móttó helyett... Parlament: Országgyűlés; a törvényhozás választott testülete, szerve. Valamely szervezet, réteg választott tanácskozó-érdekképviseleti szerve. (Idegen szavak és kifejezések szótára)

„sikeres tanácskozás” után járó meleg kolát, száradó szendvicset és a hideg kávét.

Egy akkoriban új és szokatlan, demokratikus fórumot biztosított fiataljaink számára másfél évtizeddel ezelőtt. Neve: ifjúsági parlament. A kezdeti tétova, botladozó lépéseknél, mint arra kiszemelt, alkalmas fiatal, magam is bábáskodtam. S önmagamtól megkérdeztem — szükség van erre? Miért kellett deklarálni azt, ami természetes dolog lett volna, ma pedig, bizony, égetően szükséges. Azt, miként biztosítsuk a fiatalok számára, hogy aktív részesei legyenek a saját életükkel és munkájukkal összefüggő kérdések megvitatásának és meghatározásának.

Talán azért, mert az együtt dolgozó munkahelyi közösségek tagjai és azok vezetői nem ismerték egymás gondjait? Vagy nem értettek szót egymással? Generációs problémák merültek fel? A zömében fiatal munkaerőt idősebb vezetők irányították, s az érdekegyeztetés helyett az érdekkülönbség volt a jellemző?

Ma már ki-ki saját tapasztalata alapján majdnem pontosan tudja a választ. Annyi bizonyos, hogy ezek a fórumok alkalmasak a fiatalok véleményének megismerésére. Ezzel erősítve kötődésüket a munkahelyhez, a vállalat feladataihoz. Az eltelt 15 év, ifjúsági parlamentjeinek zöme azt bizonyította, hogy hasznos tanácskozások voltak, melyeken először bátorítanul, majd egyre bátrabban szólva, felszínre kerültek az előbb említett gondok, a kérdőjelekkel teletűzdelt problémák. Elindult a párbeszéd. Persze, nem mindenütt sikerült az adott vagy az írott szót teljesíteni. Sok helyütt formális, muszáj-parlament játszódott le a vállalat étközjéből, klubjából kialakított színpadon. Bizony, el is fáradtak sokan. A fiatalok felvetették gondolataikat, s javaslataikat; a vállalatvezetők pedig megígérték azok megoldását. Majd amikor később az elszámolásra került sor, jó esetben null szaldós volt a számla. Ezért aztán a következő alkalommal már egy-egy, előre főkészített felszólalás után fásult, semmibe meredő szemekkel várta mindenki a zárstót, hogy elfogyaszthassák a

ságunk jelenlegi, súlyos helyzetében „illik-e” parlamenteket rendezni? A válasz egyértelműen az, hogy igen! Eppen most igazán! Hisz ebben az időszakban alakítják ki a munkahelyeken a kibontakozást szolgáló elképzeléseket. A tervek előkészítése és megvalósítása pedig elképzelhetetlen a cselekedni, tenni akaró fiatalok és azok közösségei részvétele nélkül! Az elfogadott programokban világosan kifejezésre kell juttatni azt, hogy milyen szerepet szán és mit vár el a vállalat, intézmény a fiataloktól, milyen feladatok megoldásában számít rájuk. Azt hiszem, természetes, hogy a megfogalmazott dokumentumoknak tartalmaznia kell minden esetben azt is, hogy az állami, gazdasági vezetés mit kíván tenni az elkövetkezendő időszak ifjúságpolitikai feladatainak végrehajtásáért. Ki kell derülni, feketén-fehéren (nem elködösítve közös gondjainkat!), hogy mire számíthatnak fiataljaink, s pontosan meg kell határozni azt is, mit kell ezért tennünk.

„Kemény” kérdések merülnek fel a fórumokon. Munkaerő-fölösleg és -hiány, ár és bér, a lakáshoz jutás nehézségeinek szorítása, a pályakezdő értelmiségi réteg, a fiatal műszaki neveléségen alacsony kezdőfizetése, mind-mind ellentmondásos és feszültséggel terhes gondok.

Országosan közmegegyezésre törekszünk. A munkahelyi parlamentek kisebb-nagyobb közösségeinek is ezt kell tenni, egy boldogulni tudó jövő reményében. Össze kell csiszolódni. Hogy is mondta Herakleitos időszámításunk előtt 500 évvel: „Epp a széthúzó, az ellentétes az, ami; egy ellentétes feszültségű, a világban mutatkozó harmónia, mint az íj és lant húrja két ellenkező irányú ág ellentétes húzásának köszönhető feszültségét, s ezzel röpitő és hangot adó erejét, szóval lényegét, — úgy a világ minden jelensége ellentétek között lebeg, feszül, s ez a feszültség ad mindennek életet, ez teszi a dolgok lényegét. Ellentétek feszültsége nélkül nincsen semmi, csak az ellenkező irányban csiszolt illik össze és minden viszály által születik.”

Az ifjúsági parlamentek eredeti funkciója, feladatukire nem változott. Továbbra is az ifjúsági törvény helyi végrehajtásával, az ifjúságpolitikai pénzeszközök felhasználásával, intézkedések kezdeményezésével foglalkozik. Viszont új elemként jelentkezik, hogy a parlamentek, döntéseik végrehajtásának segítésére, munkabiztosítások, ifjúsági közösségeket kérhetnek fel. Az így előkészített döntések kézzelfoghatóbbakká válhatnak akkor például, amikor az iskolákban, egyetemeken a diákkormányzat fejlesztésének kérdéseiben döntenek, vagy vállalatoknál a teljesítmény szerinti bérezési rendszer megvitatására kerül sor.

A szkeptikusok, a korábban csalódottak persze feltehetik a kérdést: gazda-

Czakó János

„Itt mindig szól a zene”

A népdaltól a hegedűversenyig

„A zene mindenkié” — ismerjük szinte valamennyien Kodály klasszikussá vált mondanát. Nyaranta tapasztaljuk, mennyire jönnek külföldről újra meg újra tanulmányozni ének-zene oktatásunk metodikáját. Ki ne ismerné a Bicinia Hungaricát, a kecskeméti Kodály-intézetet, s ne tarfán valahol számon kórusaink nemzetközi sikereit? De akár csak azt kérdezném meg, hol található Szeged zeneiskolája, vajon mi lenne a válasz? Attól tartok, alig tudnák többen az intézmény helyét, mint az az 1200 növendék, aki odajár. Róluk, s az alsófokú zeneoktatásról beszélgettünk Stanics Bélával, a Liszt Ferenc zeneiskola igazgatójával.

— **Mennyire hasznosítható Kodály módszere az önk iskolájában?**

— Azzal kezdeném, hogy a külföldiek többet sejtene a módszerrel annál, mint amennyit a valóságban tartalmaz. Azt gondolják, ha egy kottát Budapest valamelyik körútján a járókelő kezébe nyomnánk, rögtön énekelni kezdené belőle. Ez így nem igaz, még az általános iskolákban sem. Ovodai, általános és középiskolai ének-zene oktatásunk nem éri el azt a színvonalat, amelyen néhány reprezentáns iskolában tanítanak. Ha az általános iskolában a hangjegyeket megtanulja és a szolmizálást elsajátítja a tanuló, már elégedettek lehetünk.

— **Az iskola tanárai nemrégiben közös hangversenyt adtak a budapesti IV. kerületi zeneiskola tanáraival. Miért szorgalmazzák az együttműködésnek ezt a formáját?**

— A továbbképzés egyik lehetőségének tekintjük. Úgy véljük, túl kell látni azon, ami az iskola falain belül történik. Két évtizedig a szabadkaiakkal, újabban pedig a zomboriakkal építettünk ki kapcsolatot. A zeneiskola hangszerellátása igen jó — a városi tanács művelődési osztálya elismeri, s a megfelelő érzékenységgel és figyelemmel kíséri munkánkat. Talán még kollegáim előtt sem ismeretes felismerés foka. Országosan sajnos nem jellemző a kapcsolattartás ezen szintje, a zeneiskolák sokszor a püspöt jelentik a tanácsi költségvetés hátán.

— **Országos gond az is, hogy a különböző fokozatú iskolák nem épülnek egymásra. A zeneoktatás terén mi a helyzet?**

— A tanszakok önállósága teljes, a továbbképzést a saját elképzelésük szerint valósítják meg. Általában növendékeink egy százalé-

ka tanul tovább — az országos átlag is ehhez hasonló —, de nagyon oda kell figyelni a „maradék” 99 százalékra is. Decembertől ápriliséig minden tanár — főállásban 56-an vannak — megtartja a „zenés” szülői értekezletet. Nyolcvan százalékon is részt vesznek ezeken a rendezvényeken és a kis hangversenyeken, és olyanok is eljönnek hozzánk, akik soha életükben még nem voltak koncerten. Nálunk találkoznak először a klasszikus értelemben vett jó zenével — ha alapfokon is. Ha az egyéves előképző után kiderül, a gyerekek alkalmatlanul a zenetanulásra, akkor is eredményként könyvelhető el ittléte, mivel az általános iskolában nem lesz többé gondja az énektanulással.

— **Tehtességondozás?**

— A szülők gyakran azért íratják be gyermekeiket iskolánkba, mert olyasmit szeretnének adni nekik, amiből ők kimaradtak. Van, aki gyermekmegőrzőnek tekintti iskolánkat, de ezt a felfogást sem utasítanám el teljességgel, hiszen a szülő így olyan elfoglaltságot teremt gyermekének, amelyben az föltétlenül értéket kap. Talán furcsának tűnhet, de a zenészek jó fizikussal kell rendelkeznie, mivel jelentős erőfeszítést végez munkája közben. A tehetséges, zenei pályára készülő növendékek a B tagozatra járnak — ők heti két alkalommal, összesen másfél órában tanulnak hangszeres zenét. Túlterheltek, s nyilván ott lazítanak, ahol tudnak. Meg kell hát nyernünk őket a zenének, s ezretetnünk kell velük, hogy értékes dolgot kapnak tőlünk. A tanítványok partnerként kezelése mellett a nagyfokú úgyszeretet az alapja az együttműködésnek. Itt mindig szól a zene. A kollégák sok esetben hetente háromszor-öttször is behívják legtehetségesebb növendékeiket, s a szünetben is foglalkoznak az arra érdemesnek tartott tanítvánnyal. Ezekért a pluszmunkákért nem kapnak külön fizetést. 6500 forint körüli átlagfizetésük nem áll arányban az elvégzett munkával.

— **Zenepedagógiai hitvallás?**

— A zenetanár legfontosabb feladata az, hogy tisztázza a művészetet tanítson és közvetítsen tanítványára felé. Ez technika nélkül nem megy, s az is szükséges, hogy a növendék lássa és tudja a technikai rész gyakorlásának értelmét. Elérhetővé kell adni neki: először egy kis népdalt, később egy menüet, s majd csak a legvégén a Vivaldi-hegedűversenyt. Ahogy bonyolultabbá válik a feladat, úgy kell változtatni az esz-

közrendszeren is, de vigyázni kell, nehogy az eszközből cél legyen. Gondolkodó emberként kell állni a tanítvány mellett; 1981-től egyébként — a világon egyedülállóként — hangszerenkénti tanterv is segíti munkánkat. Ilyen vagy olyan okból kifolyólag nem minden kolléga tud hangversenyen is szerepelni, de azzal a nézetel egyetértünk, mely szerint a hangszeret kézbe kell venni. Vallom, aki nem tudja az adott technikai fogást bemutatni, az nem is tudja azt megtanítani.

*

Stanics Béla szavai azt sugallják, a jövőben is magas szinten folyik majd Szegeden gyermekeink alsófokú zeneoktatása. Arról is beszélt, milyen sokat jelent kollégáinak és diákjainak egyaránt, ha a közös zenélés adta élménnyel sikerül oldaniuk pillanatnyi gondolataik szorítását. S az is szép dolog, hogy az intézmény nem tartozik az oktatásügy szegényháza közé.

Jövőképeink lebeg, mint Mohamed koporsója, ám úgy tűnik, későbbi helyzetünk is egyre inkább megköveteli a zenetanárok áldozatvállalását. Felvetődik persze: hol vannak határai ennek a „zene mindhalálig”-felfogásnak?

Dányi László

Az MTESZ egy éve

Ebben az évben sok rendezvényen bővíthették a megye műszaki szakemberei tudásukat, ismereteiket. A műszaki hónap megnyitóját előadta Szegeden Tétényi Pál, az OMFB elnöke tartotta. Csak emlékeztetőként idézzük fel, hogy ebben szó esett a strukturaváltással összefüggő műszaki fejlesztés fontosságáról, a licenztől, a külföldi tőke bevonásának és kooperációjának jelentőségéről, a gazdasági környezet és az innováció kölcsönhatásáról. A III. műszaki fejlesztési konferencia előadója volt Bognár József akadémikus, az MTA Világgazdasági Kutatóintézetének igazgatója és ifj. Marosán György, az MSZMP KB munkatársa is. A X. közgazdasági napok megnyitóján Beck Tamás, a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke gazdaságunk szerkezetét, az export helyzetét, az ország fizető- és hitelképességét megőrzésének lehetőségét, és a gazdasági szelektívítás gyakorlati megvalósításának kérdéseit elemezte. Októberben a Technika Házában kétnapos szemináriu-

mot rendeztek a Világbank és a vállalatok címmel.

A megyei szervezet próbált információkat gyűjteni a vállalatok és gyáregységek innovációs sikereiről és kudarcairól. A kiküldött kérdőíveknek azonban csak kis részére érkezett vissza a válasz. Sikerült lényegesen alaposabb munkáival bővíteni a megyei kutatásokat és fejlesztéseket tartalmazó listát. Míg ezen 1985 szeptemberéig, addig 1987-ben már 1226 kutatási területet rögzítettek a közigazgatási határokon belül.

Bekapcsolódott a megye műszaki fejlesztésének elemzésébe is az MTESZ. Vizsgálták a vállalati kutatásokat, gyáregységek ez irányú tevékenységét, az innováció helyzetét, a külföldi tőke bevonásának lehetőségét, a nemzetközi kapcsolatokat, a szabályozó rendszerrel összefüggő kérdéseket, az önálló minisztériumi, feldolgozóipari vállalatok hatékonyosságát, a szakemberek továbbképzését, a műszaki értelmiség helyzetét, anyagmozgatási és -csomagolási kérdéseket.

AZ MTESZ CSONGRÁD MEGYEI SZERVEZETE 28 TUDOMÁNYOS EGYESÜLET MINTEGY 8 ÉS FÉL EZER TAGJÁT TÖMÖRÍTÉ

Sokat tett az MTESZ Csongrád Megyei Szervezete a környezetvédelemért. A Tisza-napok témája a Tisza mellékfolyóinak vízminősége volt. Kilenc előadáson a magyar három pedig jogszáll szakemberek fejtették ki véleményüket erről a kérdéstről. A Dunántúlon rendezték meg a megye egyetlen környezetvédelmi úttörőtáborát. Hódmezővásárhelyen folytatták a város talajvízminőségének feltérképezését.

Rendszeresen megjelenetik a Biotechnológiai Füzeteket. Az idén a harmadik füzet jelent meg. A címe: Vita a tudomány és a gyakorlat kapcsolatáról. Jövőre a szorozatban a kutatási és fejlesztési témák jegyzékének és biotechnológiai szakértők listájának megjelenése várható.

A szervezet működéséhez elengedhetetlen bevételi források a szerződéses szakértői munkák. A következő évben e tevékenységnek a bővítését szeretnék elérni. A szakmai tanfolyamok iránti érdeklődést egészen bizonyosan növelné, ha elvégzé-

sükről több képesítő bizonyítványt is adhatnának.

Figyelemre méltó a megyei szervezet tudomány- és technikatörténeti tevékenysége. Az idén avatták Pogány Béla fizikus, Szőkefalvi-Nagy Gyula matematikus, Engel Gyula nyomdász és lapkiadó, valamint Gyulai Zoltán fizikus emléktábláját.

A nemzetközi kapcsolataik talán legnagyobb sikere volt a múltban levő évben, hogy odesszai testvérszervezetükkel konkretizálták a szakmai együttműködés feladatait.

Sikeres volt az idén a mérlegtechnikai kollokvium és a hozzá kapcsolódó kiállítás. Ezen a szeptemberi rendezvényen összesen 16 ország szakemberei vettek részt. A következő év júniusában a biotechnológiát a biotechnológiáig címmel rendeznek konferenciát. E rendezvény iránt máris jelentős a nemzetközi érdeklődés.

Az 1987. évi munkát tegnapi, csütörtöki ülésén értékelte az MTESZ Csongrád megyei elnöksége.

B. I.